

Stanislava Vrbková

100 let muzejnictví v Mikulově

Pomyslný základní kámen mikulovského muzea byl položen před 100 lety a pomyslně na něj poklepali pánové založivší v roce 1913 muzejní spolek. Podnět k jeho vzniku dali tehdejší ředitel mikulovského gymnázia dr. Arthur Petaka a školní rada Josef Matzura. Členem spolku, od roku 1922 jeho poradcem a od roku 1931 i předsedou byl dr. Karel Jüttner, s jehož jménem je mikulovské muzeum neodmyslitelně spojeno.

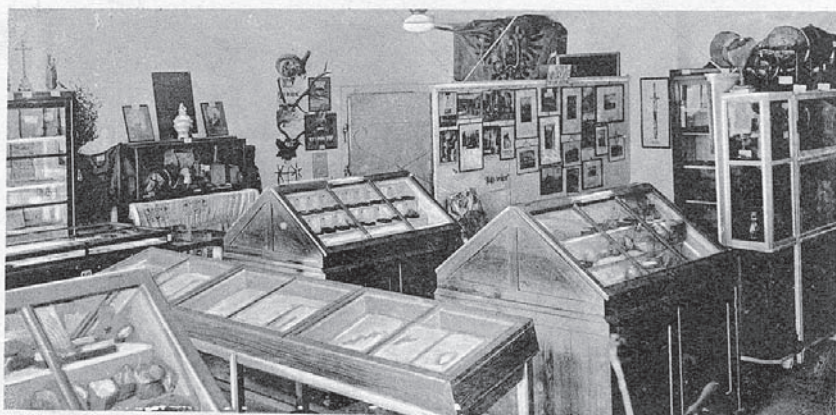
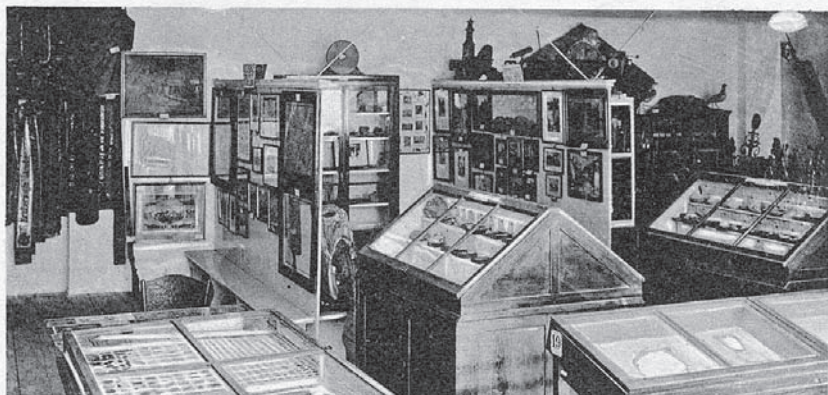
Sběratelské úsilí členů spolku bylo zprvu zaměřeno především na shromažďování kuriozit a antikvit, které přinášeli jako dar místní občané. V roce 1922 přidělila městská rada spolku dvě místnosti ve druhém poschodí zdejší radnice, a umožnila tak vznik spolkového muzea. O dva roky později se kustodem tohoto muzea, v té době již městského, stal dr. Karel Jüttner, který postupně rozšiřoval a zpracovával narůstající sbírkový fond. To byl počátek systematického vytváření regionálních sbírek, jejich evidence i zveřejňování. Poprvé mohla veřejnost sbírky zhlédnout v roce 1926.

I po obsazení pohraničí nacisty v roce 1938 pokračoval dr. Jüttner s nezdolným entusiasmem v budování muzea, které v roce 1939 získalo do užívání bývalou židovskou školu v dnešní Husově ulici v čísle 30. Hned v roce 1940 byly sbírky zpřístupněny veřejnosti. Těsně po válce zachránil dr. Jüttner z požářiště shořeného mikulovského zámku předměty ohromné ceny a i v letech 1945–1950, pro něj jako Němce nelehkých, pokračoval v muzejní práci. Sbírký byly navíc také v roce 1945 rozšířeny včleněním předmětů z doposud samostatných malých muzeí z okolních obcí – Klentnice, Milovic a Dolních Věstonic. V roce 1947 byl muzeu přidělen další objekt, a to budova dřívějšího Ústředního židovského musea pro Moravu a Slezsko, také v nynější Husově ulici. V červnu 1947 bylo pak vedle městského muzea rozhodnutím Okresního národního výboru v Mikulově ustaveno též *Okresní museum v Mikulově*, o rok později, v červnu 1948 již však činnost obou institucí sloučilo *Okresní a městské muzeum v Mikulově* a jeho vedoucím, od roku 1958 pak ředitelem, byl dr. Jüttner. V roce 1953 přibyl do okresních sbírek ještě fond muzea z Valtic. Téhož roku byla v budově na náměstí, nynějším sídle základní umělecké školy, vybudována pobočka muzea, kde byla kromě jiného instalována vůbec první expozice o vinařství. Novým a definitivním působištěm muzea se konečně v roce 1959 stal zámek, opravený po válečném požáru.

V důsledku územní reorganizace v roce 1960, při níž byl zrušen okres Mikulov, došlo později – v prosinci 1962 – také k reorganizaci muzejní sítě. V rámci těchto změn byly muzea v Břeclavi, Mikulově a Kloboukách a Památník bratří Mrštíků v Divákách sloučeny v jeden celek pod správou *Okresního vlastivědného muzea v Mikulově*, jak se od roku 1963 mikulovské muzeum nazývalo, a jeho zřizovatelem byl Okresní národní výbor Břeclav. Novým organizačním řádem vydaným v roce 1969 pak získala instituce nový název – *Regionální muzeum v Mikulově*. Po listopadových událostech v roce 1989 zůstalo muzeum organizací zřizovanou okresní institucí – Okresním úřadem v Břeclavi, a to až do roku 2003, kdy přešlo pod správu Jihomoravského kraje.

Za zmínku jistě stojí, že muzejní spolek, jehož činnost po válce již nepokračovala, byl znovu obnoven v roce 1992 a stal se nezanedbatelným účastníkem kulturního dění ve městě.

Od dvacátých let minulého století, kdy PhDr. Karel Jüttner položil základ modernímu muzeu v pravém smyslu toho slova, se vykonalo nesmírné množství odborné vědecké práce i práce směrem k veřejnosti. Dnes je muzeum uznávanou institucí charakteru odborného ústavu, který dokumentuje výzkumem a sběrem vývoj přírody a společnosti a svou práci a sbírky představuje ve stálých expozicích i výstavách, jak mu ukládá zřizovací listina. Výstavní prostory muzea se od doby, kdy se tísnilo v několika málo místnostech, mnohonásobně rozrostly a čítají dnes na 3 200 m² v prostorách zámku, 175 m² v archeologické expozici v Dolních Věstonicích a 110 m² v Památníku bratří Mrštíků v Divákách. Víc

Budova radnice, v níž bylo ve dvacátých letech minulého století muzeum umístěno, a pohled do tehdejších expozic. Pohlednice mikulovského nakladatele Thierryho (sbírka Regionálního muzea v Mikulově)

Dr. Arthur Petak, v letech 1913–1924 ředitel mikulovského gymnázia a jeden z iniciátorů založení muzejního spolku, na fotografii Arthura Peterleho z roku 1928

Prof. Josef Matzura, jeden z iniciátorů založení muzejního spolku, na fotografii Arthura Peterleho z roku 1928

Členové muzejního spolku na fotografii od Arthura Peterleho z roku 1927. Na zadní straně popis: Zprava stojící prof. Paul Stepan, prof. Hugo Triesel, Rudolf Langer, Mathias Brust, prof. dr. Anton Fröhlich, P. Johann Sochor; zprava sedící prof. dr. Karl Jüttner, dr. Thill, prof. Josef Matzura, Karl Langer, Lina Pitterle (sbírka Regionálního muzea v Mikulově)

než 100 000 sbírkových předmětů zapsaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury ČR je uloženo v depozitářích disponujících plochou 1 450 m².

Regionální muzeum v Mikulově je muzeem úspěšně se profilujícím obory danými tradicí a charakterem oblasti, především tedy obory vinařským, archeologickým, historickým, ale i dokumentací moravského židovství.

Kromě své odborné a vědecké činnosti muzeum pořádá či spolupřádá koncerty, přednášky, programy pro děti i dospělé, také přehlídky vín a jiné vinařské akce. Podílí se na organizování mnoha dalších kulturních pořadů i odborných vědeckých setkání, z nichž mnohé svým charakterem, tradicí a úrovní získaly statut národního i mezinárodní významu. K těm nejprestižnějším patří Mikulovská sympozia archivářů a historiků, Mezinárodní kytarové festivaly či Mikulovská výtvarná sympozia, nově pak festival art designu ve střední Evropě Křehký Mikulov.

Odborné zázemí muzea a reprezentativní prostory jsou devizou pro velké výstavní projekty, které Regionální muzeum umí úspěšně realizovat. V roce 2009 takto například uspořádalo ve spolupráci s Civici Musei di Udine výstavu Skvosty italské gotiky.

Muzeum se snaží ke svému rozvoji využívat též finančních zdrojů ze zahraničních grantových programů a státních dotací. Jako jedna z prvních kulturních institucí v ČR získalo finance z programu Interreg, z nichž vybudovalo kongresové centrum, a z dotací z finančních mechanismů EHP/Norska opravilo fasády a architektonické prvky v zámeckém parku. Z Operačního programu Životní prostředí přidělovaného Státním fondem Životního prostředí provedlo stabilizaci opěrných zdí zámeckého areálu. Před sebou má muzeum dva další víc než náročné stavební projekty, které mu umožní dotace z fondů Evropské unie v rámci Regionálních operačních programů – jednak obnovu zahradních teras barokní zámecké zahrady a jednak vybudování archeologického parku v Pavlově.

V této zkratce není možné postihnout rozsah a význam práce, kterou muzeum za dobu své existence vykonalo, rozhodně však je možno konstatovat, že je důstojným strážcem kulturních hodnot kraje a zároveň i dobrým správcem a hospodářem starajícím se jak o údržbu celého zámeckého areálu, tak o zhodnocení jeho historického potenciálu.
